Jarkko Halkonen & Tuukka Tomperi

Filosofia.fi-portaali avautui uudistettuna

Vuonna 2007 julkistettu *Filosofia.fi*-portaali on kokenut muodonmuutoksen. Toistakymmentä vuotta niin suomen- kuin ruotsinkielistä filosofianharrastusta ja -tutkimusta palvellut verkkosivusto jatkaa ja laajentaa toimintaansa työlään uudistuksen valmistuttua tämän vuoden lopussa.

Filosofia.fi kokoaa yhteen suomalaista filosofista toimintaa, palvelee ajankohtaistiedotusta ja sisältää kattavimman verkosta löytyvän suomalaisen filosofian aineistopankin. Portaalin aineistojen rikkaan ytimen muodostavat *Suomalaisen filosofian historian arkisto* sekä filosofinen tietosanakirja *Logos*. Ne pitävät sisällään yhteensä satoja artikkeleita ja muita aineistoja 1600-luvun Kuninkaallisen Turun Akatemian väitöskirjoista aina ajankohtaisimpaan filosofiseen nykytutkimukseen.

Filosofia.fi:n erityispiirteenä on kaksikielisyys. Suomenkielisestä toimituksesta sekä koko portaalin ylläpidosta ja perusrahoituksesta vastaa Eurooppalaisen filosofian seura ry (EFS), joka julkaisee myös *niin & näin* -lehteä. Portaaliin kuuluu täysipainoinen ruotsinkielinen puoli, joka on toteutettu yhteistyössä Åbo Akademin filosofian oppiaineen kanssa. Uudistus on tehty pääasiassa EFS:n perusvoimavarojen turvin ja talkootyönä.

Sivuston uudistaminen vaati toimitukselta satojen kahvikuppien kestoista toimitus-, tarkistus- ja muokkaustyötä, tarkkaa suunnittelua ja yhteistyötä teknisestä toteutuksesta vastanneiden asiantuntijoiden kanssa. Nykyiseen suomenkieliseen toimitukseen kuuluvat Jarkko Halkonen, Juho Rantala ja Tuukka Tomperi sekä vaihtuva joukko avustajia. Ruotsinkielisten sisältöjen toimittamisesta vastaa tällä hetkellä Camilla Kronqvist Yrsa Neumanin avustamana. *Logos*-ensyklopedialla on erillinen asiantuntijatoimituksensa, jonka päätoimittaja on Sanna Tirkkonen. *Filosofia.fi*:n olemassaolon kuitenkin mahdollistavat ennen kaikkea lukuisat kirjoittajat, tutkijat ja asianharrastajat, joiden panos on myös jatkossa ensiarvoisen tärkeä.

Portaalin ajankohtaisosiossa ilmoitetaan tapahtumista ja julkaistaan tiedotteita. Sivuston blogi tarjoaa alustan ajankohtaisille kirjoituksille filosofiasta ja sen lähialueilta. Ajankohtaistoiminnot aktivoidaan nyt uudelleen teknisen toteutuksen ikääntymisestä johtuneen hiljaiselon jälkeen. Uudistuksen yhteydessä portaalin ulkoasu muokattiin aiempaa yhtenäisemmäksi ja selkeämmäksi, ja sille luotiin myös toimiva mobiilinäkymä. Portaalin käyttäminen, ajankohtaisuuksien seuraaminen ja aineistojen löytäminen on nyt aiempaa helpompaa.

Vaikka portaalin pääasiallinen tehtävä onkin filosofisen yhteisön palveleminen, aineistojen kokoamisessa ja toimittamisessa kiinnitetään huomiota lähestyttävyyteen, selkeyteen ja ajankohtaisuuteen, mikä tekee portaalista myös keskeisen suomalaisen sivistyspalvelun ja painottaa näin filosofian sivistyksellistä, kasvatuksellista ja kulttuurista merkitystä.

Filosofia.fi:n ytimenä on laajan tekstikokoelman sisältävä *Suomalaisen filosofian historian arkisto*. Arkistonäkymä hakutoimintoineen on täysin uudistettu ja aineistot on myös jaettu selattavaksi useina osakokoelmina, joten arkiston käyttäminen on aiempaa selkeämpää. Kokoelmiin kuuluu muun muassa vanhimpia Suomessa julkaistuja filosofisia teoksia eli Turun Akatemian 1600–1800-lukujen latinankielisiä digitoituja ja litteroituja väitöskirjoja, joista yksitoista on suomennettu. Arkisto sisältää myös ensimmäiset suomenkieliset filosofiset teokset 1800-luvulta. Uudemman filosofian piiristä arkisto tarjoaa muun muassa Rolf Lagerborgin, Edvard Westermarckin sekä Georg Henrik von Wrightin kirjoitusten toimitetut kokoelmat, jotka sisältävät laajan kattauksen tutkimusartikkeleita ja henkilökohtaisempia aineistoja kuten kirjeenvaihtoa sekä päiväkirjamerkintöjä. Arkisto palvelee täten niin filosofian historiasta kuin henkilö- ja kulttuurihistoriasta kiinnostuneita.

Muita keskeisiä aineistoja ovat esimerkiksi laaja kokoelma vuodesta 1876 asti ilmestyneen *Finsk Tidskrift* -lehden filosofisesti kiinnostavia tekstejä, Suomen filosofisen yhdistyksen *Ajatus*-vuosikirjan suomalaisen filosofian historiaa käsittelevät tekstit vuosien varrelta sekä vuonna 2004 julkaistussa *Ajatuksen kulku* -kirjassa alun perin ilmestyneet yleiskatsaukset suomalaisen filosofian historialliseen kehitykseen 1250-luvulta 1900-luvulle. Sata vuotta sitten käytyyn kiivaaseenkin keskusteluun sekularisoitumisesta sekä uskonnon ja etiikan opetuksen roolista suomalaisissa kouluissa pääsee kiinni *Siveysoppi ja uskonnonopetus* -kokoelman avulla. Suomalaisen filosofian historiaa käsittelevän aineiston täydentävät merk-

kihenkilöiden pienoiselämäkerrat, joiden linkit johdattavat myös portaalin ulkopuolisiin lähteisiin.

Lisäksi portaali sisältää esimerkiksi valokuva-arkiston, johon on digitoitu valokuvia kuuden merkittävän suomalaisen filosofin elämästä. Audiovisuaalisina aineistoina portaali tarjoaa muun muassa joukon alun perin Radio Moreenissa lähetettyjä filosofihaastatteluja filosofian henkilökohtaisesta ja yhteiskunnallisesta merkityksestä, filosofian emeritusprofessorien haastatteluäänitteitä sekä tallenteita Suomen ensimmäisen naispuolisen filosofian professorin Rauli Kaupin luennoista 1980-luvulta.

Ajankohtaispalstan ja suomalaisen filosofian historian arkiston rinnalla portaalin kolmas suomenkielinen pääosio on filosofinen verkkoensyklopedia *Logos*. Tietosanakirja sisältää suomalaisten asiantuntijoiden kirjoittamia laajoja artikkeleita filosofian historiasta ja nykyfilosofian kysymyksistä sekä monista yhteiskunnallisesti merkittävistä filosofisista aiheista. *Logos* käsittää jo lähes 140 artikkelia, ja ensyklopedian laajentaminen jatkuu nyt aiempaa aktiivisemmin Koneen Säätiön rahoittamassa hankkeessa. Sanakirjan artikkelit perustuvat ajankohtaiseen tutkimustietoon mutta ovat silti helposti lähestyttäviä akateemisten tutkijoiden ja opiskelijoiden lisäksi laajemmalle filosofiasta kiinnostuneelle yleisölle sekä filosofian lukio-opetukselle. Ruotsinkielisiä käyttäjiä palvelee *Filosofisk ordbok*, joka sisältää kattavan kokonaisuuden tiiviitä filosofisia sanakirja-artikkeleita.

Sivusto sisältää lisäksi johdatuksen suomalaisen filosofian keskeisiin instituutioihin, kuten yliopistoihin, yhdistyksiin, tutkimusryhmiin sekä julkaisuihin. Näiltä osin sivustoa vielä täydennetään lähikuukausina. Vuoden 2021 aikana portaaliin avautuu myös kokonaan uusi pääosio, filosofian ja kriittisen ajattelun oppimista ja opettamista palveleva *Kritikos.fi*, jonka toivomme muodostuvan aihepiirin solmukohdaksi verkossa. Sen koostaminen on nyt käynnistynyt Wihurin rahaston hankeapurahalla.

Portaalin kokoelmien täydentäminen ja uudet hankkeet ovat olleet vuosien varrella mahdollisia lukuisten säätiöiden myöntämien rahoitusten ansiosta: Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Suomen Kulttuurirahasto, Koneen Säätiö, Stiftelsen för Åbo Akademi, Svenska Kulturfonden, Otto A. Malms donationsfond sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat vuosien varrella tarjonneet mahdollisuuden portaalin sisältöjen laajentamiseen. Suomen tiedekustantajien liittoa kiitämme uudistuksen teknisiin kuluihin myönnetystä apurahasta.
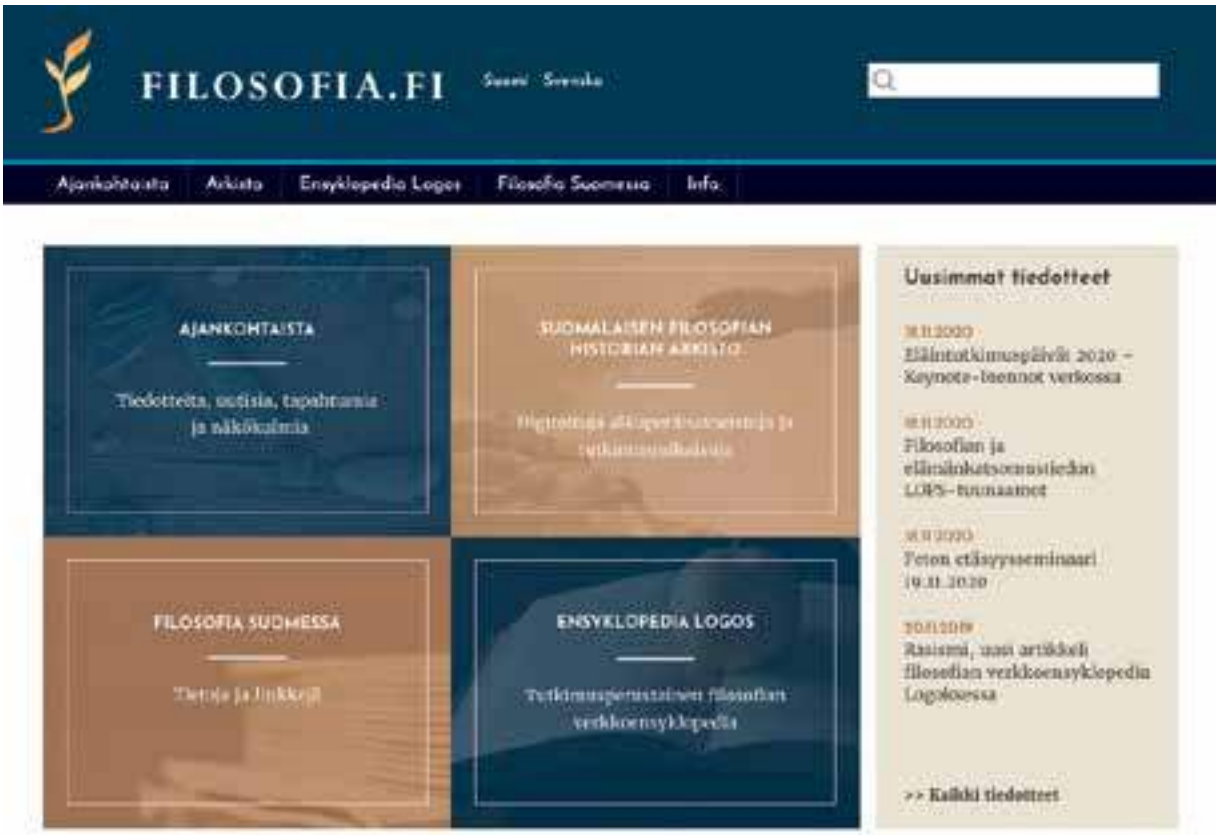
Toivotamme *Filosofia.fi*-portaalin uusille ja vanhoille käyttäjille antoisia hetkiä suomalaisen filosofian parissa myös tulevaisuudessa. Sivuston mahdollisista puutteista, täydennysehdotuksista ja ajankohtaistiedotteista toivomme yhteydenottoja osoitteeseen toimitus@filosofia.fi.